

Nimityksiä

KTT *Anne Brunila* on nimitetty valtiovarainministeriön kansantalousosastolle finanssineuvokseksi 20.5.2002 lukien. Hän siirtyy tehtävään Suomen Pankista missä hän on toiminut johtokunnan neuvonantajana ja sitä ennen Euroopan komission neuvonantajana.

VTL *Katri Kosonen* on siirtynyt johtavaksi hallintovirkamieheksi EU:n komission verotus- ja tulliasioiden pääosastoon (TAXUD), tehtävään kestävään kehitykseen liittyvien verokysymysten taloudellinen analyysi 1.9.2001 alkaen.

VTM *Sirpa Tulla* on nimitetty hallintovirkamieheksi EU:n komission talous- ja rahoitusasiain pääosastoon (ECFIN), tehtävään yhteisön makrotalousapu Armenialle, Georgialle ja Tadžikistanille, 1.10.2001 alkaen.

KTT *Kari Heimonen* on nimitetty kansantaloustieteen, erityisesti kansainvälisen talouden määräraikaiseksi professoriksi Jyväskylän yliopiston taloustieteiden tiedekuntaan ajalle 1.8.2002–31.12.2006.

Anni Huhtala, VTK, Ph.D. on nimitetty ympäristötaloustieteen professoriksi Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskukseen (MTT Taloustutkimus) ajalle 1.5. 2002–30.4.2007.

Voiko epäitsekkyyttä opettaa – ainakaan ekonomisteille?

Vaikuttavatko oppimamme mallit käyttäytymiseen? Siirtyykö oletus itsekkästä rationaalis-

ta toimijasta arkipäivän päätöksiin? Ovatko ekonomistit itsekkäämpiä kuin esimerkiksi sosiaalipoliitikot ja jos ovat, voiko asiaa korjata mitenkään? Kokeelliset tulokset ovat useasti osoittaneet, että taloustieteen opiskelijat, jotka ovat omaksuneet itsekkään käyttäytymismallin todella toteuttavat sitä. Esimerkiksi vangin dilemman tapaisissa peleissä taloustieteen opiskelijat valitsevat useammin strategian, joka pyrkii parantamaan omaa etua toisen pelaajan kustannuksella, jolloin lopputuloksena päädytään kokonaisuuden kannalta huonompaan ratkaisuun. (Ks. esim. *Frank, Gilovich and Regan* (1993, 1996) *Journal of Economic Perspectives*). Puolustukseksi voidaan sanoa, että vaikka ekonomistit eivät lähtökohtaisesti olisi sen itsekkäämpiä kuin muut, heidät on kuitenkin koulutettu näkemään yksilöt pääasiassa itsekkäistä motiiveista toimien. Näin he eivät hakeudu yhteistyöhön, koska eivät oleta muidenkaan niin tekevän.

Johtopäätös ei kuitenkaan ole lopullinen. Jos itsekkyyks siirtyy käyttäytymiseen oppimisen kautta, voidaan olettaa, että epäitsekkyyttäkin voidaan opettaa. Näin on tehtykin liittämällä opiskelijoilla toteutettuihin vangin dilemma -kokeisiin ns. eettinen moduuli, jonka tarkoitus on opettaa heitä tunnistamaan ja ymmärtämään päätösten eettiset johtopäätökset. Opiskelijoilla syntyisi näin velvollisuus yhteistyöhön ja eettisten periaatteiden selventäminen auttaisi opiskelijoita näkemään millaiset seu-

raukset muiden huomioon ottamisella on. Opiskelijat voisivat päätellä miten toimia oikein tai väärin. Jos eettisen ulottuvuuden huomioon ottaminen lisäisi yhteistyötä, voitaisiin olettaa että alkuperäinen taloustieteen opetuskin vaikuttaa siihen, miten opiskelijat vangin dilemma -pelissä käyttäytyvät. *Cobenin ja Jamesin* (2001) Missourin yliopistossa tekemissä kokeissa tämä toteutui kuitenkin vain osittain. Opiskelijat omaksuivat yhteistyötä korostavan käyttäytymisen pääosin vain silloin, kun koh-

taaminen oli kasvatusten eli pelaajat näkivät toisensa. Anonyymeissa tilanteissa etiikan opetus ei lisännyt yhteistyöhalukkuutta.

Liian pitkälle menevät johtopäätökset ovat erityisen mielenkiintoisia. Näin tämäkin esimerkki antaa politiikkasuosituksia niin yhteisöllisyyden korostamiseen kuin tehokkaiden markkinoiden luomiseen. Voidaanko luoda periaatteita siitä, millaisissa tilanteissa kohtaaminen olisi suotavaa ja koska sitä tulee erityisesti välttää? □